

til fritidsundervisningsloven, men som mange kommuner frivilligt har ydet tilskud til, eller som har fundet sted ved dispensationer m.v. fra loven.

Dette gælder først og fremmest fritidsvirksomhed for børn og unge, men det gælder tillige tilsvarende virksomhed for voksne. Det gælder dernæst heltidsundervisning, væresteder, værksteder, klubvirksomhed for voksne og lignende. Det gælder internationalt eller mellemfolkeligt arbejde samt informations- og oplysningskampagner m.v. Også 10 punkts programmets forsøgs- og udviklingsarbejde har påvist behovet for en række former for folkeoplysningsvirksomhed. Det pålægges kommunalbestyrelsen og folkeoplysningsudvalget at foretage den nærmere afgrænsning af den virksomhed, der lokalt synes rimelig, og som er i overensstemmelse med loven.

Folkeoplysende virksomhed kan enten være *undervisning* (herunder studiekredse og foredragsvirksomhed) eller *aktivitet*.

Tilskuddet til *undervisning m.v.* er ifølge lovforslaget bundet til nedbringelse af udgifterne til leder- og lærerløn. Det betyder, at til timer, hvor der ikke udbetales den fastsatte lærerløn, kan der ikke gives undervisningstilskud.

Al anden tilskudsberettiget virksomhed benævnes *aktivitet*. Denne formelle opdeling vedrører tilskudsberegningen, men må ikke hindre en flexibel tilrettelæggelse af virksomheden. Der kan f.eks. tænkes en situation, hvor en studiekreds kun ønsker en aflønnet lærers tilstedeværelse på holdet i en del af de timer, der er sat af til virksomheden, mens gruppen arbejder selv i en periode og afslutter med en udstilling eller en foredragsrække.

Lovforslaget anvender udtrykket »kreds« om en gruppe af personer, der arrangerer folkeoplysende virksomhed, og som kan modtage tilskud dertil.

Med udtrykket slås for det første fast, at der skal stå en gruppe mennesker bag et initiativ. Enkeltpersoner har ikke adgang til de normale tilskud, men må i første omgang ansøge om støtte til nye initiativer i henhold til § 4, stk. 2. Viser initiativet sig at have levekraft og vække interesse, må initiativtageren (enkeltpersonen) finde eller samle en gruppe af mennesker, som vil være medansvarlige for initiativets fortsættelse. Denne kreds af mennesker, kan herefter søge tilskud i henhold til § 4, stk. 3, på lige fod med de øvrige kredse.

Ønsket om at forankre den folkeoplysende virksomhed i en lokal kreds, som har ansvar for virksomheden, er et andet væsentligt motiv for at anvende udtrykket. Folkeoplysningen hviler på lokale fællesskaber og henter sin styrke derfra, og den er samtidig med til at udvikle og styrke sådanne fællesskaber. Respekten for kredsens egenart og egen forvaltning

medfører også, at man ønsker at fremhæve, at lovens brugere bør have mulighed for aktivt at deltage i tilrettelæggelsen og udviklingen af virksomhedens indhold og form, så de både får og føler et ansvar for virksomheden.

Lovforslagets administrative og økonomiske konsekvenser

Finansieringen af den lokale folkeoplysningsvirksomhed er hidtil sket dels gennem lovbundne kommunale og statslige tilskud i henhold til lov om fritidsundervisning m.v., dels gennem frivillige kommunale tilskud, de såkaldte kommunale støtteordninger eller byordninger.

I folkeoplysningsudvalgets betænkning (nr. 1164) er anført de offentlige udgifter i 1987 til den lokale folkeoplysende virksomhed, som er omfattet af dette lovforslag. Disse udgifter udgør i alt ca. 1,3 milliarder kr. Tallene bygger på statsregnskabet og på materiale fra Kommunernes Landsforening.

Aktivitetstilskud til børn og unge, d.v.s. til interessegrupper, ungdomsklubber samt tilskud efter de kommunale støtteordninger udgør ca. 400 mio. kr. Tilskuddene til voksenundervisning udgør ca. 500 mio. kr. og lokaletilskuddene ca. 400 mio. kr. Den væsentligste del af lokaletilskuddene vedrører virksomhed for børn og unge.

Herudover afholdes der driftudgifter i forbindelse med de kommunale lokaler og udendørs anlæg på ca. 1 milliard kr.

Endelig har staten bidraget til finansieringen af folkeuniversitetsvirksomhed og ydet forskellige tilskud til bl.a. landsorganisationernes konsulenter, til uddannelse af ledere og lærere og til forsøgs- og udviklingsarbejde.

Forslaget betyder, at kommunerne med en enkelt undtagelse (lokaletilskud til amtsforeninger) skal varetage hele den offentlige finansiering inden for en kommunal ramlestyring i overensstemmelse med principperne i betænkningen om Kommunalt udgiftspres og styringsmuligheder (nr. 1143).

Merudgiften for kommunerne ved denne omlægning forudsættes kompenseret ved forhøjelse af det generelle tilskud til kommunerne (bloktilskud).

Det forventes, at udgifterne efter lovforslaget til aktiviteter for børn og unge inklusive rammen til nye aktiviteter, tværgående aktiviteter og forsøg m.v. og lokaletilskud i forbindelse hermed vil være af stort set samme omfang som det faktiske offentlige tilskud idag. Det samme gælder lokaletilskud til virksomhed for voksne.

Lovforslaget betyder, at der som noget nyt indføres deltagerbetaling ved undervisningen af handicappede i forhold til et konkret emne. Besparelsen ved ind-